

<https://www.delfi.ee/artikkel/120129406/rahvastikuteadlane-sundide-arv-on-vaheenenud-ka-teistes-riikides-see-pole-eesti-kohalik-omapara>

Rahvastikuteadlane: sündide arv on vähenenud ka teistes riikides, see pole Eesti kohalik omapära

Kertu Mooste
reporter-toimetaja
17.01.2023

Rahvastikuteadlase sõnul on sündide arv vähenenud ka teistes riikides ja selle taga on ebakindlus.

Siseminister teatas eile, et rahvastiku toimingute osakonna andmetel registreeriti eelmisel aastal Eesti perekonnaseisuasutustes kokku 11 588 sündi. Seda on 1550 võrra vähem kui 2021. aastal.

Rahvastikuteadlase Allan Puuri sõnul on rohkem kui kümne protsendiline langus mitme erineva teguri koosmõju tulemus. Esiteks jääb igal aastal lapsesaamise ealiste inimeste hulk tasapisi väiksemaks, sest suuremad põlvkonnad ehk need, kes on sündinud enne 1990. aastaid, liiguvad järk-järgult sünnituseast välja. Puuri sõnul jääb selle tõttu igal aastal sündi umbes 200 võrra vähemaks. „Ühe aasta lõikes pole see palju, aga viie aastaga tähendab see juba tuhandet sündi vähem,“ ütles Puur ning lisas, et möödunud aastal toimunud sündide arvu järsus vähenemises oli selle teguri roll siiski väike. Puur toonitas, et esialgsete andmete põhjal on raske väga täpselt öelda, miks sündi mullu nii palju vähem oli, kuid märkis siiski, et see on tingitud ühiskondlike olude muutusest. „Mentaliteet ja suhtumine lastesse nii järsult muutuda ei saa. Peame seetõttu mõtlema, millised olud valitsesid 2021. aastal,“ ütles Puur. Rahvastikuteadlane selgitas, et just sel aastal paljude perede poolt tehtud otsused on selleks vahetuks põhjuseks, miks mullune sündide arv nii väikeseks kujunes. Esimese asjana tasub Puuri sõnul vaadata majandusolusid. „Nii palju kui statistika näitab, märkimisväärset majanduse halvenemist toona siiski ei olnud,“ ütles Puur ning lisas, et näiteks töötute arv vähenes 47 tuhandelt 2021. aastal esimeses kvartalis 33 tuhandele sama aasta viimases kvartalis. Seega majandusolude halvenemisest põhjust otsida ei tasu.

Puur sõnas ka seda, et sündide arvu vähenemine 2021. aastal ei olnud Eesti omapära – samasuunalist muutust on täheldatud paljudes riikides, ehkki suhtväljenduses Eestiga võrreldes mõnevõrra väiksemal määral. „Samas võib ka mõnede muude nähtuste, näiteks inflatsiooni puhul täheldada, et Eestis kipuvad muutused olema keskmisest järsemad,“ ütles ta.

Sündide arvu vähenemist seletava käitumusliku tegurina tõi Puur välja laste sünni edasilükkamise. „See toimub tavaliselt ebakindluse suurenedes,“ ütles Puur. Kas selles ebakindluses mängib rolli ka sõda Ukrainas? Puuri hinnangul 2022. aasta sündide languses oli sõja roll siiski väike. „Sõda algas veebruari lõpus, kui mõelda sellest

ühiksa kuud edasi, siis vaid aasta viimastel kuudel toimunud vähenemist on võimalik seostada. Aga langus algas palju varem," ütles Puur. Ta lisas, et kuigi sõjal on kindlasti oma mõju olnud, pole see põhiline ebakindlust suurendanud tegur. Üldist ebakindlust on pandeemia tõttu olnud tavalisest rohkem juba mitmel järjestikusel aastal, alates 2020. aasta algusest.

Lühiajaline muutus

Kas eelmise aasta väike sündide arv on Eestile uus normaalsus? Sama kiire languse jätkumist ka sel aastal kindlasti oodata ei ole, arwab Puur. Rahvastikuteadlane ütles, et pigem on tõenäoline liikumine tagasi veidi suurema sündide arvu juurde. „Aga muidugi sõltub palju sellest, kuidas sõjaga läheb. Kuid pikemas vaates on sündide arvu edasine aeglane vähenemine siiski paratamatu, sest suured 1980. aastate põlvkonnad liiguvad selle aja jooksul lapsesaamise east välja,“ sõnas Puur.

Veebruarist hakkavad lapsevanematele laekuma uued perehüvitised, mis peaks poliitikute arvates sündimust Eestis aitama. Kuidas hindab selliste meetmete mõju Puur? „Kui vaatame laiemat pilti, siis tuleb üsna selgesti välja seos, et need riigid, kes panustavad perepoliitikasse rohkem, neis on ka sündimus suurem,“ ütles Puur ning lisas, et olulised ja mõjukad poliitikameetmed perede ja sünni toetamiseks pole mitte ainult perehüvitised, vaid ka head lastehoiu võimalused ja vanemapalk. Samuti ühiskonna üldisem positiivne suhtumine lastesse ja peredess. „Kui küsida, kas perepoliitika meetmed on sündimuse toetamiseks vajalikud, siis võib vastata, et on küll,“ sõnas Puur.

Negatiivne rekord: eelmisel aastal sündis Eestis 11 588 last

Siseministeriumi rahvastiku toimingute osakonna andmetel registreeriti eelmisel aastal Eesti perekonnaseisuasutustes kokku 11 588 sündi. Sündis 5611 tüdrukut ja 5977 poissi.

Kaksikuid registreeriti 178 paari, neist 62 paari poisse, 53 paari tüdrukuid ja 63 segapaari. Sündisid ka kolmed kolmikud. Tallinnas registreeriti 3876 sündi, Harjumaal 1804, Hiiumaal 62, Ida-Virumaal 689, Jõgevamaal 218, Järvamaal 268, Läänemaal 162, Lääne-Virumaal 490, Põlvamaal 200, Pärnumaal 734, Raplamaal 305, Saaremaal 308, Tartumaal 1620, Valgamaal 226, Viljandimaal 352 ja Võrumaal 274 lapse sündi.

Eelmisel aastal registreeriti 17245 surma.

2021. aastal registreeriti 13138 sündi, 5774 abielu (neist 362 vaimulike poolt), 2445 abielulahutust ja 18 445 surma Uus nimi anti 2021. aastal 1739 inimesele.